

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

dru05_kodikologie

Kodikologie

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	VY_32_INOVACE_dej1_dru05
Označení materiálu	dru05_kodikologie
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	Mgr. Ladislava Růžičková
Anotace	Kodikologie – charakteristika vědy, techniky psaní knih, zdobení knih, druhy katalogů, slavné knihovny, úkoly pro samostatnou práci studentů.
Předmět	Dějepis
Tematická oblast	Pomocné vědy historické
Téma	Kodikologie
Očekávané výstupy	Studenti se seznámí s technikami výroby knih od nejranějšího období do vynálezu knihtisku, pochopí a budou schopni zhodnotit a historicky zdůvodnit význam psaného slova a možnosti masivního rozšiřování knih. Dále využijí své čtenářské zážitky k sepsání odborné eseje na dané téma, dovedou zhodnotit význam tvorby Umberta Eca, především jeho přístup ke knihám jako jednomu z důležitých médií Na základě vyhodnocení zpracovaných úkolů vystoupí s vlastními prezentacemi a ostatním představí své pojetí významu psaného slova.
Klíčová slova	Kodikologie, skriptoria, iniciály, katalogy, knihovny, knihtisk
Druh učebního materiálu	Přednáškový list, obrazový materiál, kniha – Umberto Eco Jméno růže,
Ročník	třetí
Cílová skupina	vyšší stupeň osmiletého gymnázia, čtyřleté gymnázium
Ověřeno	5.11.2012, SDEJ
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Metodický pokyn

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

dru05_kodikologie

KODIKOLOGIE

Zabývá se pouze vývojem ve středověku a raném novověku.

Zkoumá rukopisy literární a neúřední povahy. Zabývá se především „osudy“ rukopisů. Studuje, jak rukopis vznikl, kde vznikl, za jakým účelem, na čí objednávku, sleduje obchod s knihami a zabývá se i jejich významem pro lidskou společnost.

Způsoby psaní knih:

1. ruční výroba - kniha se psaly ve SKRIPTORIÍCH, tedy písařských dílnách při kláštorech a u kapitul. Pro tyto účely byli vycvičeni profesionální písaři z řad vzdělaných mnichů. Ti knihy opisovali pro vlastní účely kláštera, jako dary pro vlivné politiky, panovníka a církevní hodnostáře a také na objednávku. Knihy byly velice drahé, bohatě zdobené, vázané v kůži, psací materiál byl většinou pergamen nebo papír. Pro větší efekt byly jednotlivé stránky zdobeny INICIÁLAMI, což jsou první písmena na stránce, která, měla zvláštní zdobení. Nejčastěji se používaly náboženské motivy, nechybí i světské prvky, rostliny a živočichové, dále ornamenty a symboly. Postupným vývojem se ruční psaní knih dostává i do rukou světských písařů, vznikají písařské dílny při univerzitách. Knihy byly soustřeďovány v knihovnách a přísným řádem a přísnými pravidly. Vše bylo evidováno a vznikly první katalogy.

KATALOGY obsahují informace o knihách.

1. vnější znaky – formát, vazba, psací látka, počet kopií, stáří rukopisu, údaje o písmu a výzdobě
2. vnitřní znaky – podrobný rozpis obsahu, INCIPIT – první tři až čtyři slova, kterými dílo začíná, EXPLICIT – poslední tři až čtyři slova, kterými dílo končí, KOLOFON – údaje o čase, místě, důvodu vzniku rukopisu, zaznamenává i další život rukopisu

KNIHOVNY – NÁRODNÍ KNIHOVNA PAŘÍŽ

PAPEŽSKÁ KNIHOVNA VATIKÁN

KNIHOVNA BRITSKÉHO MUZEA

NÁRODNÍ KNIHOVNA VE VÍDNI

STÁTNÍ KNIHOVNA V BERLÍNĚ

STÁTNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY

KNIHOVNA NÁRODNÍHO MUZEA

ROUDNICKÁ A PRAŽSKÁ KNIHOVNA LOBKOWICŮ

2. tištěná výroba – v souvislosti s vynálezem knihtisku

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

dru05_kodikologie

ÚKOLY PRO SAMOSTATNOU PRÁCI STUDENTŮ

1. Přečíst knihu Umberta Eca – Jméno růže. (Lze doporučit i filmové zpracování).
2. Vypracovat recenzi na tuto knihu se zaměřením na kodikologii.
3. Vypracovat esej o významu knih pro vývoj lidské společnosti a zároveň se zamyslet nad budoucností knih jako vzdělávacího média.